

által készített szakkatalógusát. A 40,000 kötet 200 főcsoportra és 800 alosztályra oszlik.

Budapesti Szemle (1915, 3. sz.) *Buday László* (Népünk műveltsége) azt vizsgálja: milyen mértékű hazánkban az általános népműveltség. Eddig csak az írni-olvasni tudás volt a mérték, az 1910. évi népszámlálás azonban a magasabb fokú műveltséget is tudakolta és pedig jobban tagolja: az elemi iskola 4 vagy 6, a középiskola és az ezzel egyenlő fokú intézetek 4, 6 vagy 8 osztályának elvégzésére vonatkozott a kérdés, korra, nemre és honosságra való tekintet nélkül. Az eredményt így foglalja össze: Az újabb nemzedékek egyre tökéletesebb iskolai készültséggel indulnak az önálló életnek. A férfiak között kezdenek elsímulni a magasabb műveltségű és az alig tanult elemek között régebben fennállott éles ellentétek. A nők között szembeötlő a középiskola 4. osztályának végzésére irányuló törekvés, valamint a teljes gimnáziumi végzettségre törekvők száma is hirtelen felszökken (1909/10-ben érettségit tett 115, 1912/3-ban 226 leány, ebből 109+217 magyar!). Lassanként a városokból kezd szétáradni a vidékre is a kultúra melege és az értelmiség a város és falu között egyenletesebben oszlik szét. Az egyes hitfelekezetek és nemzetiségek műveltségi színvonala között ma még kirívó az aránytalanság; de már közelednek a magyarsághoz a többiek, régi mulasztásaikat gyorsabb ütemben pótolják. Úgy látja, hogy a jövő ama rétegek általános műveltségét fogja gyarapítani, amelyek a termelésnek közvetlen tényezői, t. i. a gazdákét és iparosokét, akiket nem a bizonyítványkényszer, hanem csupán a magasabb műveltség szükségének érzete ösztönöz a tanulásra. — *Schaffer Károly* (A háború és az idegrendszer) idegorvosi szempontból fontosnak találja, hogy az értelmi irányban túltengő nevelésünk a testi, sportoló, edző nevelést se hanyagolja el; ezt kívánja az egyén s az állam közös érdeke. Teherbíró idegrendszer és lelki fegyelmizettség biztosítja a háború és a békés munka sikerét. A fegyelem és a kötelességtudás fejlesztése segíti a túlságosan puhított önos és önző hajlamok megfékezését.

Család és Iskola (1915, 5—7. sz.) *Molnár O.* a népművelési intézmények összefoglaló ismertetését nyújtja nem csak ismertető, hanem irányító céllal. *Gockler L.* Montessori Mária nevelési eljárását ismergeti és bírálja. E cikk a *Modern pedagógusok* c. rovatban van, amely igen hasznossá válhatik, kivált ha a történeti kapcsolatokat is jelzi.

Husztik Század (1915, 2—3. sz.). *Picker K.* a lelki epidémiákról szólva, kifejti a szuggesztió lényegét: a szuggerrált tartalmat az ember valóságnak tartja, a tudatnak ez ellen szóló elemei és funkciói nem tudnak érvényesülni. Lelki [epidémián olyan eseteket ért, amelyekben az egyén tudatának ugyanaz a tartalma, ami a csoportának s bármit tesz a csoport, azt az egyén önmagára nézve bizonyos értelemben szabálynak tekinti. — Ez a kérdés az iskolai tömegek (osztályok), vagyis a rendszeres nevelés szempontjából bő fejtegetést érdemelne.

Kereskedelmi Szakoktatás (1915, ápr.). Egyik kis cikk arra figyelmeztet, hogy a kereskedelmi iskolák gyakorlati hivatása a mostani alakulások éber megfigyelését követeli; a tanárok ne várják a kormány

rendelkezéseit, hanem gyűjtsék a tapasztalatokat s adják elő, hogy így a szükséges intézkedésekre alapot teremtsenek.

Magyar Tanítóképző (1915, 2., 3. sz.). *Sarudy O.* a készülő minta-tanmenettől nem félti a tanár szabadságát, ha kimondják, hogy «a megjelölt anyagtól és időtől két hétre terjedő eltérés sem nem hiba, sem nem érdem». *Khin A.* az ifjúsági olvasmányokról, *Dienes K.* az elemi iskolai rajzoktatás reformjáról mondja el gondolatait. *Dékány M.* javasolja, hogy ahol tanítóképzőintézet van, az olyan járás népiskoláinak tanulmányi felügyelete annak tanári karára bizassék. *Nagy S.*: a tanítóképzők biológiai gyakorlatainak az a legfőbb feladata, hogy a végzett növendék tudjon majd a népiskolában igazán biológiai alapon tanítani. *Barabás E.* a dévai áll. tanítóképzőben létesített ú. n. osztálytanács-ot s az így szerzett értékes tapasztalatokat ismerteti. A *Gyakorlóiskola* e két számban az ének, fogalmazás, kézimunka, természetrajz, számtan, költeménytárgyalás köréből ad mintát s a tanító által készíthető fizikai eszközöket sorolja fel.

Nemzeti Névelés (1915, 3. sz.). *Tolnai V.*: Komáromy Lajos. *Vászony L.* (A kémia az iskolában és az életben) a kémia nagy közgazdasági jelentőségét, a mai kémiai tanítás hiányait s ezek pótlása módját fejti ki igen meggyőző szavakkal.

Népművelés (1915, 2. sz.). *Imre Lajos* úgy látja, hogy a népművelést és kivált az ifjúság gondozását veszedelmesen elhanyagolják ma épen a nép közvetlen vezetői, a lelkészek és tanítók. Idegen minták helyett magyar ifjúsági mozgalom tervszerű kifejlesztését sürgeti. Vezető elv legyen: az ifjúság nevelése az ifjúság által. A tudás iránti érdeklődést tudományos megbeszélések, önképzőkörök keltsék fel és ápolják; társadalmi kérdések megbeszélésével tájékozottassák az ifjúságot a társadalmi mozgalmakban; az irodalom és a művészetek termékeinek bemutatása fejlessze a műzlést; az élet nagy kérdéseire vonatkozó beszélgetések egyengessék a jellem fejlődése útját. Mellékcélok: önfegyelmzésre, társadalmi hasznosságra, erkifejtésre, találékonyságra, egészséges életre, segélynyújtásra stb. való szoktatás. Mindenütt önkormányzat, kellő vezetéssel. *Gockler L.* befejezi Herbart-tanulmányát. *Keleti A.* főként azt hangsúlyozza, hogy a nevelésben hazánk viszonyait kell mindig szem előtt tartani. *Erős J.* Scherer és Denzer munkaiskoláit ismerteti. *Gyulay F.* személyes tapasztalásból a francia iskolák németgyűlöletét jellemzi. *Migray J.* az angol népművelés intézményeit ismerteti.

Népevelők Lapja (1915, 2. sz.). A vezércikk szerint minden lehető el kell követni, hogy az iskolák minél tovább folytassák ezt a tanévet s így pótolhassák a háborúokozta mulasztásokat, teljesíthessék a most fokozódott társadalmi feladataikat. — *Kún J.* a jeni gyakorlóiskolában látott tanításokat ismerteti.

Néptanítók Lapja (1915, 10—13. sz.) *Kemény Ferenc* a mostani erős hatásokat fejtegeti. Ezek természetök szerint szellemiek, lelkiek (erkölcsiek), testiek; irányok szerint külsők vagy közvetettek (hallás; olvasás útján) s belsők vagy közvetlenek (látás, saját tapasztalás útján); s vonatkozhatnak felnőttekre és kiskorúakra. *Quint J.* A háború és a testi neve-